

## Spis treści

|             |   |
|-------------|---|
| Wstęp ..... | 7 |
|-------------|---|

### Rozdział I

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| Pierwsze polskie doniesienia o uniwersytetach ludowych .....             | 21 |
| 1.1. Najstarsza wzmianka w języku polskim (1869) .....                   | 23 |
| 1.2. Jana Finkelhausa sprawozdanie z podróży<br>do Norwegii (1880) ..... | 32 |

### Rozdział II

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| Recepcja koncepcji uniwersytetów ludowych<br>w zaborze austriackim ..... | 39 |
|--------------------------------------------------------------------------|----|

### Rozdział III

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| Polskie echa rosyjskiego szkicu Zofii Kowalewskiej<br>z 1890 roku ..... | 57 |
|-------------------------------------------------------------------------|----|

### Rozdział IV

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Wybrane piśmiennictwo na temat nordyckich uniwersytetów<br>włoskich w Królestwie Polskim .....  | 69 |
| 4.1. Publicystyka warszawskiego „Głosu” .....                                                   | 71 |
| 4.2. Publicystyka „Ogniwa” .....                                                                | 76 |
| 4.3. Wyższa szkoła ludowa a inne instytucje oświatowe<br>(według Wandy Ciot-Mazowieckiej) ..... | 80 |
| 4.4. Projekty środowisk włościańskich<br>skupionych wokół czasopisma „Siewba” (1906-1908) ..... | 92 |

## Rozdział V

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| Grundtvig i Kold – portrety dwóch oświatowców<br>w recepcji Polaków ..... | 103 |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|

## Rozdział VI

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wizja wiejskiego uniwersytetu ludowego Stanisława Michalskiego<br>i Konstantego Krzeczkowskiego ..... | 119 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## Rozdział VII

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Podróże oświatowe do Skandynawii w początkach XX stulecia ...                 | 141 |
| 7.1. Podróż Heleny Witkowskiej do Danii (1904) .....                          | 143 |
| 7.2. Podróż ziemian z zaboru rosyjskiego i jej echa<br>(1903-1906) .....      | 160 |
| 7.3. Wyprawa pięciorga polskich oświatowców<br>do krajów Północy (1912) ..... | 181 |

## Rozdział VIII

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Idee uniwersytetów ludowych przed I wojną światową<br>w Wielkopolsce ..... | 187 |
| Zakończenie .....                                                          | 209 |
| Bibliografia .....                                                         | 215 |
| Spis tabel .....                                                           | 231 |
| Indeks nazwisk .....                                                       | 233 |